

А як у них? Інструменти електронного парламенту

У сучасному мінливому світі велику роль відіграють технологічний розвиток та використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Вплив ІКТ став настільки значним, що примушує уряди провідних країн змінювати свої стандарти звітності, прозорості та моделі демократичного управління. [Нові електронні інструменти](#) дозволяють громадським організаціям та ЗМІ ретельно контролювати діяльність органів державної влади, зокрема законодавчих. За допомогою сучасних комп'ютерних технологій громадяни мають змогу направляти електронні петиції, брати участь у публічних дебатах, висловлювати свою думку на офіційних форумах, обговорювати та правити законопроекти тощо.

[Парламенти багатьох країн світу використовують ІКТ для:](#)

- підтримки прозорості, доступності та підзвітності всіх парламентських процедур та процесів;
- забезпечення громадської участі в процесі прийняття рішень;
- забезпечення ефективної роботи Апарату парламенту, інформаційних служб та функцій внутрішнього управління загалом;
- уніфікації даних, створення міжнародних баз даних, підтримки міжпарламентської співпраці та розширення каналів комунікації;
- полегшення доступу до інформації, впровадження «відкритих даних».

З огляду на це, виникає поняття [електронного парламенту](#) – законодавчого органу, котрий дотримується норм та стандартів прозорості, доступності, підзвітності, якості та продуктивності своїх функцій за допомогою використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Оскільки [парламент](#) як законодавчий орган відіграє ключову роль у запровадженні нових політик, саме він має бути ініціатором використання нових електронних інструментів для забезпечення широкого доступу громадян до інформації, у той же час надаючи можливість долучитися до законотворчого процесу. В Україні встановлення нових стандартів відкритих документів, норм доступності до законодавчих матеріалів, експериментування з новими формами спілкування з народними обранцями, встановлення умов ведення веб-сторінок (парламентських служб та комітетів) часто зустрічають опір та вимагають політичної волі керівництва ВРУ та її Апарату.

Однак європейський досвід показує, що можливості, надані громадянам [завдяки ІКТ](#), допомагають їм брати участь у політичному житті у міжвиборчій період, а отже, збільшують розуміння державних процесів і, як наслідок, довіру громадян до державних інституцій. Так, найчастіше парламенти використовують наступні інструменти:

- подача електронних скарг та петицій до органів державної влади;

- електронні звернення громадян;
- право електронної законодавчої ініціативи від груп громадян;
- винесення законодавчих ініціатив на публічне обговорення;
- використання парламентарями соціальних мереж та електронних порталів як офіційних джерел комунікації.

Взірцевими прикладами роботи електронного парламенту є США, Великобританія, Нідерланди, Канада та Австрія. Наприклад, документообіг парламенту Шотландії здійснюється повністю у відцифрованому форматі, цікавою є можливість громадян лобіювати законопроекти через спеціалізовані форуми та сайти петицій. [Європарламент](#) (EuroparlTV) та Конгрес США ([HouseLive.gov](#)) надають можливість слідкувати за усіма веб-трансляціями пленарних засідань та засідань комітетів (за окремими законодавчими винятками), брифінгами та парламентськими публічними заходами, що дозволяє громадянам стежити не лише за процесом розгляду законопроекту, а й за обґрунтуванням авторів та іншою діяльністю депутатів. Передовою є ініціатива Німеччини, Норвегії, Швеції та Естонії щодо створення майданчиків для спілкування парламентарів з громадянами. Саме в цих країнах комітети, фракції, а часто і окремі депутати, регулярно ведуть свої блоги, сайти, сторінки у соціальних мережах, через які беруть участь в обговореннях законопроектів з експертами, аналітиками та представниками громадськості.

До прикладу, [Сенат Нідерландів](#) повністю відмовився від паперових носіїв, весь документообіг здійснюється в електронному вигляді. За допомогою спеціально розроблених додатків депутат може ознайомитися з календарем та порядком денним засідань, вивчити найсвіжішу парламентську кореспонденцію, за запитом отримати необхідні документи від парламентської інформаційно-аналітичної служби. В Австрії ефективною є ініціатива [E-Law](#) – система управління законодавчими ініціативами, що дозволяє відслідкувати рух законопроекту від подачі урядом до засвідчення його електронним підписом. У пакет законопроекту також входять усі супровідні документи: заключення профільного комітету, фінансова експертиза, аналітичні записки, рекомендації експертів тощо. Канадський парламент, у свою чергу, запровадив технологічну систему супроводу законопроектів [canada.ca](#), що так само дозволяє відслідковувати рух законопроекту від його реєстрації, розгляду комітетом і Палатою общин до підписання та дає можливість ознайомитися з усіма супровідними документами. Також [офіційний сайт](#) Парламенту Канади дає доступ до всіх профайлів народних обранців, де можна ознайомитися з роботою депутата як на пленарних засіданнях, так і у профільному комітеті.

Насамкінець необхідно згадати про найбільші електронні бази даних чинних законів та законопроектів Європарламенту [EUR-Lex](#) та усіх країн членів [N-Lex](#). Ці ж ресурси дозволяють відслідковувати всі процедури та етапи, що проходять закони та нормативні документи. У

США такі функції виконує система інформаційного пошуку congress.gov, окрім цього вона додатково пропонує публічні платформи для обговорення законопроектів та комунікаційні можливості зв'язку з конгресменами.

Варто зазначити, що з огляду на [міжнародний досвід](#) та останні рейтинги відкритості, електронний парламент України знаходиться на зародковому етапі. ВРУ має зосередитися на питаннях: переведення внутрішнього документообігу в електронний вигляд (зокрема, надання текстів законопроектів); інформування про діяльність депутата в комітеті на персональній сторінці сайту ВРУ (профайл); публікації відеозаписів із пленарних засідань та засідань комітетів; покращення комунікаційної інфраструктури, в першу чергу надання можливості зворотного зв'язку з громадянами. Впровадження ІКТ має стати пріоритетним завданням у процесі модернізації ВРУ для формування прозорої та відкритої законодавчої гілки влади із забезпеченням діалогу з громадянами, з метою зростання суспільної довіри та підвищення ефективності роботи депутатів.